Folclorul între concurs și festival

(Grigore Constantinescu – 17 iunie 2007)

Cred că se poate vorbi cu deosebită admirație despre istoria Festivalului Național de Interpretare a muzicii populare românești, desfășurat sub emblematicul nume al Mariei Tănase.

Traversând deja aproape patru decenii de existență, în cele 19 ediții de până acum miracolul s-a repetat: timp de trei zile la Craiova bate puternic și emoțional inima românilor. De pretutindeni, fiii neamului, adolescenți – cum a fost acum și Vlăduța Marioara Lupău din Sălaj, câștigătoarea Marelui premiu al ediției – sau încă tineri – trompetistul Moacă Constantin Ștefan, din Mehedinți, deținătorul Premiului I – vin aici să cânte, stimulați de motivații diverse. Am observat astfel că talentul moștenit și educat, mai întâi în familie, apoi pe lângă artiști cu renume îi determină să demonstreze iubirea pentru ceea ce înseamnă simțirea și sufletul țării. Tineri, de-abia numai de șaisprezece ani, continuă tradiția concursului, încercând să dobândească afirmarea în dezvăluirea cântecului și jocului românesc vocal și instrumental.

Competiția are deja o faimă, ceea ce s-a putut observa și din faptul că Juriul a ales, dintre cei aproape o sută de tineri, după preselecție, numai 38 de concurenți, în palmaresul oficial ajungând șapte! Criteriul a fost desigur înzestrarea artistică – voce, abilitate instrumentală, simț ritmic – dar și un repertoriu interesant, cu o cotă ridicată a valorilor autenticității. Ascultându-i, am avut surpriza ca, deși nu este vorba de o continuitate a relațiilor mele cu acest domeniu, să percep că folclorul românesc există, continuă să-și găsească ascultătorii, interpreții și creatorii.

Din păcate, în arealul societății moderne pentru care satul apare drept ceva aparținând trecutului, folclorul este privit ca o „cenușereasă” a vieții artistice și culturale contemporane, un subprodus ce continuă să existe, rezistând eroic agresiunii modelor și vulgarității. Superbe balade și doine, vechile sonuri ale cavalului, viorii cu goarnă, țambalului, taragotului sau trompetei o dovedesc cu prisosință.

Mesageri au venit din Argeș, Bihor, Brașov, Brăila, Cluj, Dâmbovița, Dolj, Gorj, Hunedoara, Maramureș, Mehedinți, Mureș, Neamț, Olt, Prahova, Satu Mare, Sălaj, Sibiu, Suceava, Timiș, Vrancea. Faptul că în această ediție au lipsit totuși reprezentanți ai unor zone folclorice – Dobrogea, unele ținuturi ale Moldovei, Munteniei – vine să se adauge la sentimentul că se vorbește din ce în ce mai puțin despre folclorul autentic, că există indiferență și prejudecăți, uitând că părăsirea poate duce la dispariție. Noi nu suntem, în Europa, o țară fără identitatea națională a muzicii neamului.

Un asemenea concurs, în care există criterii de evaluare și pentru costum, cântatul fără acompaniament, relația cu taraful în melodiile de joc sau comportamentul scenic este menit a stimula mai ales tinerii, aflați într-o relație benefică cu tradiția populară și ferindu-i de dăunătoarele ecouri ale manelelor. Sălile arhipline cu un public trăitor de bucurie aici la festivalul craiovean ne încurajează totuși. În fiecare seară, recitalurile unor mari nume ale folclorului nostru au constituit cea de a doua fațetă a evenimentului. Sunt impresionante opțiunile de tehnică vocală, promovările de poezie, formulele de comunicare cu publicul prin care mulți interpreți devin modele și, implicit, perpetuează o tradiție insuficient promovată însă prin media. Se pare că televiziunea națională

consideră că și numai două emisiune folclorice reprezintă prea mult, în timp ce alte posturi le ignoră cordialmente!

Menționăm că, dintre cei treizeci de soliști invitați, numeroși purtau însemnele premiilor sau trofeului cucerit aici la Festivalul-Concurs Național „Maria Tănase”. Interesante evoluții cu stiluri regionale și o personalizare interpretativă evidentă pot fi consemnate, de la Floarea Calotă sau Ionela Prodan, Angelica Stoican, Maria Cornescu, Tiberiu Ceia, Matilda Pascal-Cojocărița etc., până la versiunile originale de poezie și stil lăutăresc datorate lui Tudor Gheorghe, acum președinte a juriului la ediția a XIX-a.

S-au asociat soliștilor ansamblurile prestigioșilor Lăutari din Chișinău conduși de Nicolae Botgros și spectaculoasei Orchestre craiovene „Maria Tănase” conduse de Nicu Crețu. Ceva miraculos, despre care știam destul de puțin, se întâmplă deci aici, în Craiova Olteniei.

Oficialitățile Consiliului Județean, Centrul pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Dolj – director al Festivalului Amelia Etegan, realizatoarea Elise Stan și Televiziunea Română și-au unit încă o dată eforturile. Toate acestea pentru că nu pare o simplă acțiune de imagine modul în care cântecul luptă pentru viața fără de moarte a artei unui neam care a avut drept una din stelele firmamentului muzical popular românesc pe Maria Tănase, de la care am învățat despre păcatul celui ce „iubește și lasă”, învățătură fără de sfârșit venind de la strămoșul nostru Orfeu.